

తీర్పు బొక్క

వి.వి.యస్. రామదాసు

వెంకటరావు నానల్లి ప్లేజుకు
వెళ్ళాడు. పూరీపాసెంజరు రైటు
పైముకి వస్తోందా. లేటుగా వస్తోందా. అని
వోటీసుబోర్డు చూశాడు. నలభై నిమి
షాలు లేటు అని వ్రాశున్నది.

పూరీపాసెంజరు ఎన్నోనంబరు ప్లాటు
ఫారందగ్గర వస్తుందో తెలుసుకుని ఆ
ప్లాటు ఫారం మీటికి వెళ్ళి, అక్కడ భాగీగా

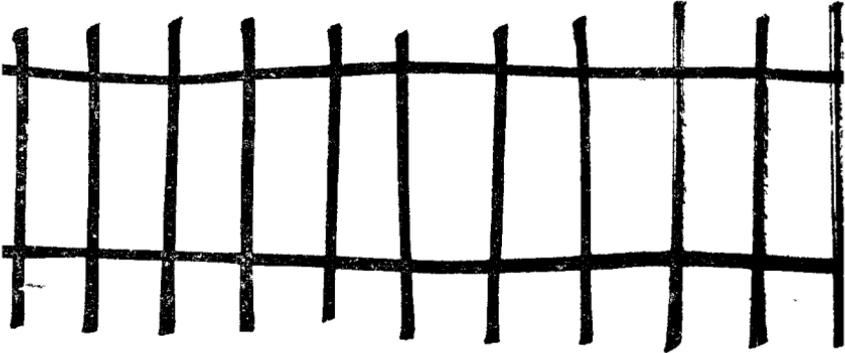
ఉన్న బెంచీ మీద కూర్చుని జేబులో నుంచి
ఒక కాగితం తీసి ఇట్లా చదువుకున్నాడు.

“తాదేవ లిగూడెం,
6-4-1966.

సోదర ప్రైవీటు గారికి నమస్కార
ములు. మీ పేరు తెలియక యీ విధ
ముగా వ్రాసినందుకు క్షమించండి. మీ
అఫీసులో నన్ను ప్రైవీటుగా వేసినట్లు

మీకు తెలుసు ననుకుంటాను. ఇవ్వాళే నాకు ఆరరు అందినది. నేను పూరీ పాసెంజరులో పదవలేదీన బయలుదేరి హైదరాబాదు వస్తున్నాను. నేను ఇంతకు

“ఇత నెవరో భలేవాడండీ. ఇతని కోసం వేరే ఒకరు వెళ్ళడం ఎందుకో? నీదాగా వచ్చేసి ఒకపూటకు ఏదో ఒక హోటలులో బసచేయవచ్చుగదా. మనల్ని

మునుపు ఎప్పుడూ హైదరాబాదు రాలేదు. నాయండు దయవంచి స్టేషనుకు రావలసిందని ప్రార్థిస్తున్నాను.

ఇట్లు భవదీయుడు.

డి. సుబ్బారావు

కాగితం మదచి జేబులో పెట్టుకున్నాడు వెంకటరావు.

ఈ సుబ్బారావు తననుగురించి మరి కొన్ని వివరాలు యిచ్చి ఉంటే బాగుం దేది. అతనిని సుభంగా గుర్తుపట్టడానికి వీలుండేదని వెంకటరావు అనుకున్నాడు. ఆ ఉత్తరం మూడ్రోజులక్రితం వచ్చింది. ఆఫీసులో పనిచేస్తున్న తక్కిన ముగ్గురు చైపిస్టులు ఆ ఉత్తరం తమది కాదని వదిలివేశారు. వెంకటరావు మాత్రం ఆ ఉత్తరం విప్పి చదువుకున్నాడు. మిగతా ముగ్గురు చైపిస్టులకు చూపించాడు.

చంపదం దేవితీ? అన్నాడు ఒక చైపిస్టు రంగరావు.

“అతని కీవగరం క్రొత్త అని నాకాడు కదా, పాసు...” అని నవ్వు చెప్పబోయాడు వెంకటరావు.

“అయితే నేమండీ. నేరుగా ఆఫీసుకే రావచ్చును కదా” అన్నాడు మరొక చైపిస్టు మాధవరావు.

“రావచ్చు ననుకోండి. అయినా మనతో కలిసి పనిచేయబోయేవాడు వస్తున్నాడు. ఆ మాత్రం స్టేషనుకి వెళ్ళితే మనసొమ్మేం పోతుంది చెప్పండి.” అన్నాడు వెంకటరావు.

“మీదంతా ఒక ఛాదస్తం; దయాకర రావు రిలైరై పోయాడంటే అతనితోనే ఛాదస్తం పోయిందనుకున్నాము. కాని అతని గుణాలు కొన్ని మీకు అంచ

డాయి. వెంకటరావుగారూ," అన్నాడు
వెంకటరావు తైపిస్టు ఆనందరావు

"ఇంతకూ మీరు ఆ రోజున నాతో
స్టేషనుకు వస్తారా, రారా. ఆ సంగతి
చెప్పండి," అని అడిగాడు వెంకటరావు.

"మాకు అంతకంటే మంచిపను
లున్నాయి. మా కేమీ తీరికలేదు." అని
మిగతా యిద్దరివైపు చూశాడు మాధవ
రావు.

"అయినా అత నేమీ విస్వహాయ
కాదుకదా, మనలాంటి
మేగాడే; అతని తంటాలు అతను పడ
గలడు; మనకెందుకు లెద్దురూ," అన్నాడు
రంగరావు.

"అతనే శ్రీ ఆయితే మనలో మనం
పోటీపడి వెళ్ళేనాళ్ళం. ఎంత ముఖ్య
మైన పనులున్నా అవన్నీ వాయిదా పడి
పోయేవి ... వాళ్ళతో మనకేం గాని,
మీరైనా వస్తారా, ఆనందరావుగారూ?"
అని అడిగాడు వెంకటరావు.

"నాకేమీ అభ్యంతరం లేదు గాని
ఎల్లండి కిర్సనాయిల్ కోసం ప్రయత్నం
చేయాలి, అందుచేత రావడానికి వీలుం
డదు," అన్నాడు ఆనందరావు.

వాళ్ళ ప్రమేయం లేకుండానే ఆరోజు
వెంకటరావు స్వయంగా నాంపల్లి
స్టేషనుకు వెళ్ళాడు.

మూడేళ్ళక్రితం ఈ ఆఫీసుకి వెంకట
రావును బదిలీ చేసినప్పుడు అతడు ఒక
ఉత్తరం ముక్కయినా వ్రాయకపోయి

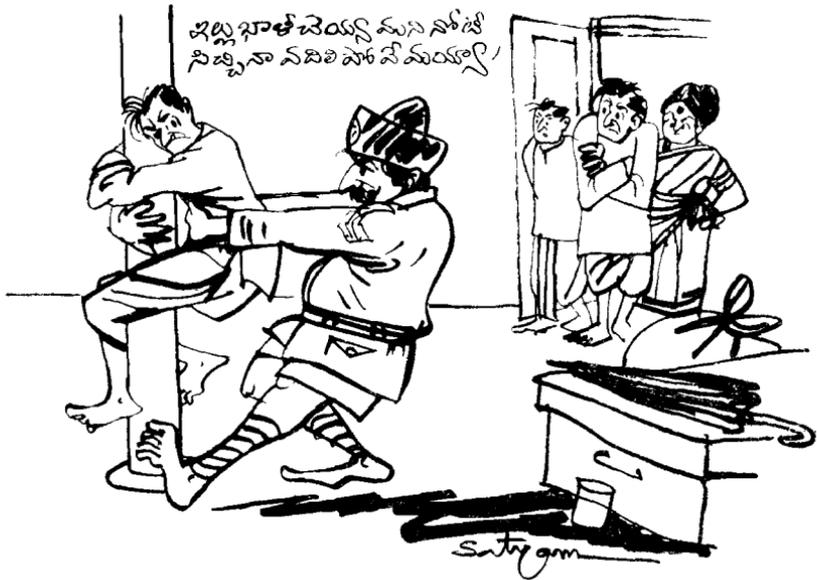
నప్పటికీ దయాకరరావు స్టేషనుకు వచ్చి
రైల్వే పోర్టరుతో తాను మాట్లాడే
పద్ధతిలోనే తాను యీ నగరానికి క్రొత్త
వాడని గుర్తించి "మీ పేరు వెంకట
రావుగారు కాదా?" అని పక్కరిం
చాడు.

"నా పేరు మీ తెలా తెలుసు; మీ
రెవరండి?" అన్నాడు వెంకటరావు.

"నేను... ఆఫీసులో తైపిస్టుగా పని
చేస్తున్నాను. నా పేరు దయాకరరావు.
మీ రేమీ మొగమాటం పడకండి. మా
యింటికి వచ్చేయండి," అంటూ పోర్ట
రుతో చక చకా ఉర్దూలో మాట్లాడి
స్టేషను బయటకు వచ్చి, ఒకరిజై మలక
పేటకు కుదుర్చుకుని అందులో సామాన్లు
యొక్కించి, "ముందు మీరు ఎక్కండి,
వెంకటరావుగారూ," అని పోర్టరుకు
తానే దబ్బు ఇచ్చి రిజిల్తో ఎక్కాడు.

"నేను ఇవ్వక సస్తానని మీకు ఎలా
తెలుసుండి. దయాకరరావుగారూ." అని
అడిగాడు వెంకటరావు.

"చాలా సులభం, వెంకటరావుగారూ!
మీ బదిలీఅర్దరు తైపు చేసినవాడను నేనే.
ఇవ్వక మీరు జాయను కావడానికి
అఖరురోజు. ఇంతకుముందు ఏరోజున
మీరు వచ్చినా నేను స్టేషనుకు వచ్చే
వాడినికాదు. కారణం ఏమిటంటే - మీరు
ఫలానా రోజున వచ్చితీరుతారని తెలి
యదుకదా. కాని ఈరోజున తప్పకుండా

ఇట్లు భూత చెయ్యి ముసినోడి
సిబ్బినా వదిలి పోవే మయ్యో!

వస్తారనుకున్నాను. వచ్చారు.” అన్నాడు దయాకరరావు.

“చాలా థాంక్యూడి, దయాకరరావు గారూ! చాలా మంచిపనిచేశారు. మీరే రాకపోతే నేను చాలా ఇబ్బంది పడి పోయేవాడివి,” అన్నాడు వెంకటరావు.

రిజైల్ ఉన్నంత సేపూ వెంకటరావు మనసు పరిపరి విధాలుగా పోయింది. ఈ దయాకరరావు ఎందుకింత క్రద్ద చూపిస్తున్నాడు? ఆఫీసులో ఎవరికీ పట్టనిది ఇతనికేం పట్టింది? ఇతనికేమైనా పెండ్లిడుకన్న ఆడపిల్లలున్నారా? వెనకటి కొకసారి ఒక ఆఫీసుకి బదిలీఅయి వెంకటరావు వెళ్ళినప్పుడు తాను అవి వాహితుడననుకుని ఆఫీసులో ఒకాయన ఆడపిల్లలకండ్రి, తానంటే ఎంతో అభి

మానం ప్రకటిస్తూ ఇంటికి తీసుకొని పోయి కాఫీ యిచ్చాడు; చివరకు ప్రసంగ వశాత్తు తనకు ఇదివరకే వెళ్ళి అయి పోయిందని తెలియగానే నెమ్మదిగా మానవత్వ ప్రకటన చూనివేశాడు. అటు వంటి సంఘటన మరొకసారి జరగకూడదనే ఉద్దేశంతో వెంకటరావు, “దయాకరరావుగారూ, సాయంత్రం ఆఫీసు నుండి రాగానే ఏదయినా ఒక చిన్నగది చూసుకోవాలంటే, తరువాత నెమ్మదిగా ఒక ప్యామిలీ పోర్లను చూసుకుంటాను, మావాళ్ళను ఎన్నాళ్ళని వాళ్ళపుట్టింట్లో ఉంచడం; - చెప్పండి.” అన్నాడు.

“వేరే చిన్నగది ఎందుకంటే నాకు గవర్నమెంటువారు అద్దెకిచ్చిన క్వార్టర్ల రూల్స్ రెండు గడులున్నాయి, అందులో

ఒక గదిలో మా అబ్బాయి చదువు కుంటాడు. ఆ గదిలోనే మీరు కూడా ఉండవచ్చును." అన్నాడు దయాకరరావు.

దయాకరరావు తనచేత వాళ్ళ అబ్బాయికి ఉచితంగా ట్యూషను చెప్పించుకొన వచ్చునని అనుకుంటున్నాడు కాబోల, అందుకా ఈ సహాయం చేయడం అవి శంకించాడు వెంకటరావు. ఉండబట్టలేక మీ అబ్బాయి ఏమి చదువుకుంటున్నాడంటే, దయాకరరావుగారూ?'' అని అడిగాడు వెంకటరావు.

"ఇంజనీరింగు ఫైనలియరు చదువు కున్నాడంటే" అన్నాడు దయాకరరావు.

వెంకటరావునీ గుండ్రాడు. ఇంజనీరింగు విద్యార్థికి తనేం చదువు చెప్పగలడు?

రెజిమలకపేటచేరిండ్ల, ఎంతో అస్వాయంగా దయాకరరావుగారి భార్య కరుణమ్మగారు ఆదరించి అమృతతుల్యమైన భోజనం పెట్టింది.

ఎవరూ స్వార్థరహితంగా ఏ పనీ చేయరని వెంకటరావు అనుభవపూర్వకంగా తెలుసుకున్న విషయం. కాని దానికి భిన్నంగా దయాకరరావు ప్రవర్తిస్తున్నాడంటే అతనికి ఆశ్చర్యం కలిగింది. ఎవరు ఏ సలహా ఇచ్చినప్పటికీ ఆ సలహా వెనుక ఉన్న స్వార్థం పసికట్టడం వెంకటరావుకి ఒక అలవాటయింది.

సింగిల్ రూము దొరకడానికే వెంకటరావుకు పదిరోజులు పట్టింది. ఆ పదిరోజులూ దయాకరరావు బలవంకంగా

తన ఇంటిలో వెంకటరావుకు భోజనం పెట్టాడు. వాళ్ళ ఇంట్లో ఆదరణను చవిచూసిన వెంకటరావుకి మానవత్వంమీద నమ్మకం మళ్ళీ చిగురించింది.

సింగిల్ రూముకి వెంకటరావు వెళ్ళిన తరువాత ఫ్యామిలీ పోర్నసుకోసం అతనితో బాటు దయాకరరావుకూడా తిరిగిగాడు. చివరకు ఆయన సహాయం చెయ్యడం వల్లనే ఒకచోట ఒక వాటా అద్దెలు దొరికింది.

"మా డండి వెంకటరావుగారూ, ఫలానా రోజున మంచిది కాబట్టి మీ కుటుంబాన్ని తీసుకురండి, వాళ్ళు వచ్చిన రోజున సామాన్లు మీ ఇంటికి పట్టించుకుని వెళ్ళి భోజనావికి మాత్రం మా ఇంటికి వచ్చేయండి. ప్రయాణపు బడలికతో ఏమి తంటాలు పడతారు, పిల్లలతో. మరునాడు పాలూ, కూరగాయలూ, బియ్యం, మిగతా పదార్థాలన్నీ సమకూర్చుకుని ఉండుకున్న తరువాత మీ ఇంటికి తీసుకొని వెళ్ళవచ్చును." అని సలహా ఇచ్చాడు దయాకరరావు. ఆ ప్రకారమే జరిగింది.

అతడు ఇంటికోసం తిరుగుకున్న మొదటినాడే, వెంకటరావుగారూ, ఈ రోజే ఇల్లు కావాలని ఒక దరఖాస్తు పెట్టుకోండి. మా కాంప్లీలో ఎవరైనా బదిలీఅయి వెళ్ళుతున్నారేమో ఒక కంటకనిపెడతాను. ఎవరైనా బదిలీఅయి ఆ క్వార్టరు మీకు లభిస్తే సంతోషమే.

కప్పుట వేనిమొదల వగతియ్యి

అలా దొరకనిమొదలలో ఒక మూడు సంవత్సరాలు ఓపిక పట్టారంటే నేను రిటైరువుతాను, అప్పుడు నా క్వార్టరు మీకు వచ్చేటట్లు ప్రయత్నంచేద్దాము.” అన్నాడు దయాకరరావు. ఆతడు అన్నట్లే వేరే ఏ క్వార్టరు ఖాళీ అయినప్పటికినీ వెంకటరావుకి రాజీదు. చివరకు దయాకరరావు రిటైరైన తరువాత ఎంతో ప్రయత్నంచేసి తనకు ఆ క్వార్టరు ఇప్పించేటట్లుచేశాడు దయాకరరావు.

దయాకరరావు తనకు ఎందుకంత సహాయంచేశాడో అప్పటికీ ఇప్పటికీ వెంకటరావుకి అంతుపట్టలేదు. రిటైరయే దశ వస్తున్నకొంటే టైపుచేసే ఓపిక తగ్గిపోయి తనచేత ఆతని పని కూడా చేయించుకోవాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఇంత సహాయంచేస్తూ వచ్చాడేమోనని

మొదట్లో వెంకటరావు అనుకున్నాడు. కాని దయాకరరావు ఎప్పుడూ తనపని ఎవరిమీదనూ నెట్టలేదు; వైగా గొలుసు కట్టు వ్రాతలను చదవడంలో మిత్రులై పిస్తులకు దయాకరరావు ఎప్పుడూ సహాయం చేసేవాడు.

పోనీ - నెలాఖరువారంలో చేబదులు వుచ్చుకునే ఉద్దేశ్యంతో ఇంతమంచిగా ఉంటున్నాడేమోనని వెంకటరావు అనుకున్నాడు. కాని ఎప్పుడూ దయాకరరావు వెంకటరావుని చేబదులు ఆడగలేదు. సరికదా - రెండుమూడుసార్లు తాను చేబదులు ఎవర్ని అడుగుదామా అని సతమత మవుతున్న సమయంలో దయాకరరావు, “వెంకటరావుగారూ, ఏమిటి ఆదోమాదిరిగా ఉన్నారు, ఏమైనా చేబదులు కావాలా?” అన్నాడు.

“మరేనండి, దయాకరరావు గారూ. ఆయినా ఎన్నింటికని మిమ్మల్ని బాధ పెట్టడం చెప్పండి.” అన్నాడు వెంకటరావు.

“నాకేం బాధలేదు. నాదగ్గర డబ్బు లేదే, మీకు ఇవ్వడానికేనేది - ఒక్కటే నాబాధ.” అని దయాకరరావు అంటూ ఉంటే వెంకటరావు ముఖం నిరాశతో వెలవెల పోయింది. అతనిదగ్గర డబ్బు లేనప్పుడు తనెందుకా ప్రస్తావన చేయాలి అని పరమ దయాకువైన దయాకరరావు మీద వెంకటరావుకి చేతకాని చిరాకు వచ్చింది. అది క్షణమాత్రం. దయాకర రావు ఇంకా ఇలా అన్నాడు. “మన ఆఫీసులో వెంగళరావు అని ఒక గుమాస్తా ఉన్నాడు. ఆయనను మీకు పరిచయం చేస్తాను. అతడు ఎప్పుడూ ఎవరికీ చేబడులు లేదనడు; ఆయితే మీకెంతకావాలో దానికి రెట్టంపు ఆన గండి. అడిగినదానిలో సగం ఇవ్వడం అతనికి అలవాటు.” ఈ మాట విన్నేసరికి వెంకటరావుకి వేసవిలో కూల్ డ్రింక్ త్రాగినంత హాయిగా అనిపించింది. చేబడులు విషయంలో దయాకరరావు చూపించిన మార్గాన్నే వెంకటరావు అనుసరించాడు.

కృతజ్ఞత భారంలో కృంగిపోతున్న వెంకటరావు దయాకరరావుకి వివిధముగా సహాయంచేసి బాకీ తీర్చుకుందామా అని ఆలోచించాడు. ఎప్పుడూ కానే దయాకర

రావు సహాయాన్ని పొందడం జరిగింది గని దయాకరరావుకి సహాయంచేసే అవకాశం వెంకటరావుకి కలుగలేదు ఒకసాడు వెంకటరావు, “దయాకరరావు గారూ, ఎప్పుడూ మీరేనాకు సహాయం చేస్తున్నారుగా వి నేను మీకు ఏమీ సహాయం చేయలేదు. మీబాకీ ఎలా తీర్చుకోవాలో నాకు తెలియడంలేదు.” అన్నాడు.

“పెద్ద పెద్ద మాటలు ఉపయోగించి నన్ను సిగ్గుపరచకండి - వెంకటరావు గారూ. ఇంతకూ నేను చేసినది చాలా స్వల్పం. ఆ స్వల్పకార్యాలు చేయడం లోనే నేను ఆనందాన్ని పొందాను. అవిధముగా ప్రతిఫలం నాకు ముట్టింది.” అన్నాడు దయాకరరావు.

అలాంటి దయాకరరావు రితైరయ్యే టప్పుడు ఇచ్చే టీసార్టిఫికేట్ గైరా కార్య క్రమంలో ఎక్కవగా పాల్గొనాలని వెంకటరావు అనుకున్నాడు. కాని దయాకరరావు ఆభిమానులు ఆఫీసులో చాలమంది ఉండడంవల్ల వెంకటరావుకు ఆభాగ్యం కలుగలేదు.

రితైరయిన తరువాత కొంచెం యిబ్బందులలో ఉండవచ్చు కనుక - అంటే అతనికి ఇబ్బందులు కలగాలిని కోరడంకాదు కాని-సాధారణంగా ఇబ్బం దులు వస్తాయి కాబట్టి సహాయం చేద్దా మనుకున్నాడు. కాని భగవంతుని దయ వల్ల దయాకరరావు కొడుకు ప్రథమ శ్రేణిలో బి. ఇ. పాసైనాడు. ఈ కథా

కాలనాటికి ఇంజనీర్లలో నిరుద్యోగ సమస్య లేదు కాబట్టి వెంటనే ఉద్యోగం వచ్చింది. జూనియర్ ఇంజనీరుగా నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టువద్ద వేశారు. దయాకరరావు రిటైరయేకాలనే వాళ్ళ అబ్బాయి రెండు సంవత్సరాలనాటి నుంచి ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు.

దయాకరరావు రిటైరయిన కారణంగా ఏర్పడిన ఖాళీని భర్తీ చేయడానికే పర్మిషు కమీషనువారు కేటాయించిన ఆభ్యర్థుల నుంచి ఎంచి సుబ్బారావును వేశారు.

“యువర్ ఆఫ్సెస్ మెంట్ ప్లీజ్” అని రైల్వే పాసెంజరు లాడు స్పీకర్లో చేసిన ధ్వనితో వెంకటరావు పాత స్మృతులలోనుండి ప్రస్తుత ప్రపంచం లోకి వచ్చాడు.

“దయచేసి వినండి, పూరీనుండి వచ్చు పాసెంజరు ఇంకొక అయిదు నిమిషములలో ఒకటవ నంబరు ప్లాటు ఫారం మీదికి వచ్చును.” అనే ప్రకటన విన్న వెంకటరావు బెంచీమీదనుంచి లేచి బద్దకం విరుచుకుని ప్లాటుఫారం మీద ఆక్కడక్కడ ఉన్న జనం మధ్యనుంచి వడువసాగాడు.

ఇంక రైలుబండి వచ్చేస్తుంది. కాని సుబ్బారావు అనే ఆయన ఎలా ఉంటాడో తెలియకుండా ఏవిధముగా కలుసుకొనడ మని వెంకటరావు ఆలోచిస్తున్నాడు.

ఇంతలో పొగలు చిమ్ముకుంటూ

యువ

పూరీ పాసెంజరు రానేవచ్చింది. పోర్టల్ల కారేజీల వెంబడి ప్లాటుఫారం మీద పరుగెత్తుతున్నారు. బండి ఆగింది. చాలా కోలాహలంగా ఉంది. ఒక్కొక్కక్కా రేజీ నుండి ప్రయాణీకులు దిగుతున్నారు. వెంకటరావు ఆనాడు దయాకరరావు ఏమి చేశాడో గుర్తుకు తెచ్చుకున్నాడు. రైల్వే పోర్టల్లతో ఎవరు భాష తెలియక తిక్మక పడుతున్నారా - అని ఒక్కొక్క ప్రయాణీకుడినీ చూశాడు. ఒకచోట ఒక యువకుడు ఒక హోల్డెయిల్ ఒక పెట్టె చెరొక చేత్తో పట్టుకుని దిండుకుని ప్లాటు ఫారం మీద నిలబడి అటూ ఇటూ ఎవరికోసమో వెదుకుతున్నట్లు చూస్తున్నాడు. అతని దగ్గరకు వెళ్ళాడు వెంకటరావు అతని పెట్టెమీద వ్రాసిన ఉన్న పేరు చూశాడు. డి. సుబ్బారావు, తాడేపల్లి గూడెం - అని ఉన్నది, ఎక్కువ క్రమ పడకుండా ఆమాకీ దొరికినందుకు వెంకటరావు మనస్సులో దేవునికి నమస్కరించి ఆ యువకునితో, “క్షమించండి. మీపేరు సుబ్బారావుగానూ కదా?” అన్నాడు.

మాదేశ్వక్రితం తాను ఆశ్చర్య పడి నట్లే అతనుకూడా ఆశ్చర్యపడుతూ, “నాపేరు మీకెలా తెలిసింది? నేను వ్రాసిన ఉత్తరం మీకు అందినదా?” అన్నాడు.

“అందింది. రండి - మా ఇంటికి

పోదాం" అని ఆహ్వానించాడు— వెంకట రావు.

రిజల్లో ఆతని సామాన్లు ఎక్కించి, ముందు సుబ్బారావుని ఎక్కమని, పోర్టరుకు దబ్బులిచ్చి తానుకూడా రిజల్లో ఎక్కాడు వెంటరావు, పాపం, రాత్రంతా విద్రలేడు కాబోలు — సుబ్బారావు రిజల్లో కనీసిపాట్లు పడ్డాడు.

రిజల్ మలక పేట చేరింది.

స్నానానికే వేడినీళ్ళు ఇచ్చింది వెంకట రావు భార్య పవ్వావతమ్మ. ఎంతో ఆదరంతో ధుచికరమై భోజనం పెట్టింది.

భోజనాలయొక్క వసారాలో చావమీద వక్కలూ, ఆపలూ సున్నమూ పెట్టింది పద్మావతమ్మ.

వెంకటరావు, సుబ్బారావు చావ మీన కూర్చుని తాంబూలం వేసుకుంటున్నారు. వాళ్ళకు కొంచెం దూరంగా పద్మావతమ్మ నిలబడి ఉంది.

"ఇంక నువ్వు వెళ్ళి భోజనం చెయ్యి. పద్మా," అన్నాడు వెంకటరావు.

"చేస్తాలింది. మీ కేం కావాలో ఇవ్వాలని నుంచున్నాను. మీరు ఆఫీసుకి వెళ్ళిన తరువాత భోజనం చేస్తాను." అన్నది పద్మావతి.

ఇకరులకు సహాయం చేయడంలో

ఎంత ఆనందం ఉన్నదో వెంకటరావు గ్రహించాడు. దయాకరరావు ఎంత ఆనందాన్ని పొందేవాడో వెంకటరావుకి అర్థమయింది. తనకు ఎంతో సహాయం చేసిన దయాకరరావు ఋణం తీర్చుకోడానికి మార్గం కనిపించింది. తానుకూడా ఇకరులకు సహాయం చేయడం ద్వారానే ఆ బాకీ కొంతవరకు తీరుతుందని వెంకటరావుకి నమ్మకం కుదిరింది.

భోజనం చేసి తాంబూలం వేసుకుని స్థిమితపడిన సుబ్బారావుకి హఠాత్తుగా ఒక సవయయ్య గుర్తుకు వచ్చింది, "అన్నెట్టు అడగడమే మరిచిపోయాను. మీపేరేమీ మోస్తారూ," అని వెంకట రావుని అడిగాడు.

"నా పేరు దయాకరరావు" అన్నాడు వెంకటరావు పరధ్యానంగా.

పద్మావతికి నవ్వాపుకొనడం చాలా కష్టమైంది. ఎలాగో నవ్వాపుకొంటూ,

"అదేంటండీ ఆం త పరధ్యానంగా ఉంటే ఎలాగండీ? మీ పేరు ధెప్పక దయాకరరావుగారి పేరు చెబుతారేవండీ!" అన్నది పద్మావతమ్మ.

"సారీ, సుబ్బారావుగారు! నా పేరు వెంకటరావు.. ఇంక ఆఫీసుకి వెళ్దాం, లేవండీ," అన్నాడు వెంకటరావు.